

Raadsinformatiebrief

Nr. :
Reg.nr. :
B&W verg. : 27 september

Onderwerp:uitvoering motie "aanpassing cultuurvisie en
slimmere organisatie culturele veld"

1) Status

In het kader van de actieve informatieplicht informeren wij u over de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van de motie "aanpassing cultuurvisie en slimmere organisatie culturele veld".

2) Samenvatting

In deze raadsinformatiebrief informeren we u over de voortgang van de uitvoering van de motie van de partijen VVD,PvdA, RB, Knillis,GRL,CDA, BB, LHR, die is aangenomen bij de behandeling van de bezuinigingsvoorstellen (reg.nr 11.0174). Daarin wordt het college gevraagd het culturele veld in de gelegenheid te stellen te komen met andere ideeën voor bezuiniging. Het directeurenoverleg DOCIS stelt in een brief aan het college dat zij deze mogelijkheid heeft geopperd onder de conditie dat de bezuinigingsopdracht zou worden verlaagd. Nu dit niet is gebeurd ziet DOCIS een dergelijk gezamenlijk voorstel niet als haalbaar. Echter in de gesprekken die namens het college gevoerd zijn komen tal van voorbeelden aan de orde waarin een dergelijke slimmere organisaties wel vorm begint te krijgen. Daarbij is ook een afstemming tussen de gemeente, het culturele veld, Rijk en Provincie onderwerp.

Het college informeert u in deze raadsinformatiebrief over de stand van zaken. Concluderend zijn wij van mening dat het culturele veld zich actief en constructief opstelt maar dat de gevolgen van de bezuinigingen pas over enkele jaren echt duidelijk worden. Het college deelt de zorg van het culturele veld voor de "stapeffecten" door bezuinigingen door anderen. Wij gaan de komende periode verder in gesprek om betere beleidsafstemming te krijgen. Ook zullen we het komende jaar een traject in gang zetten om te komen tot subsidieafspraken die meer ruimte geven aan ondernemerschap en ontwikkeling.

3) Wij bieden u dit stuk ter informatie aan.

Steller : Van Niekerk
Tel. : 073 6155391
E-mail : a.vanniekerk@s-hertogenbosch.nl

4) Aanleiding

In de raadsvergadering van 12 april 2011 is motie 5; "Aanpassing cultuurvisie en slimmere organisatie culturele veld" van de partijen VVD/PvdA/RB/Knillis/GRL/CDA/BB/LHR, aangenomen. De motie spreekt uit dat de bezuinigingstaakstelling gehandhaafd blijft maar roept het college op in te gaan op het aanbod van de culturele organisaties om de cultuurvisie te herzien zodat slimmere organisatie kan resulteren in minder schadelijke effecten van de bezuinigingen. Daarnaast spreekt de motie uit dat de herschikking ter besluitvorming voor de begrotingsbehandeling, moet worden voorgelegd aan de gemeenteraad. Voorts spreekt de motie uit dat er voor Boulevard in de begroting 2012 een oplossing moet worden gevonden.

5) Inhoud

Uitwerking motie

DOCIS heeft in eerste instantie per brief aan het college gereageerd met de constatering dat zij weliswaar heeft aangegeven ideeën te hebben voor minder schadelijke bezuinigingen, maar dat dit naar het oordeel van DOCIS alleen kan als de bezuinigingsdoelstelling verminderd wordt. Vervolgens zegt DOCIS dat het zoeken naar alternatieven niet kan worden losgezien van die noodzaak tot een lagere bezuinigingsdoelstelling. Conclusie in de brief is dan dat DOCIS geen kans ziet om onder die condities aan de vraag van de raad te voldoen.

Dit neemt niet weg dat de directeuren onmiddellijk aan de slag zijn gegaan om te onderzoeken hoe zij langs verschillende wegen kunnen komen tot een aanpassing van hun beleid in reactie op de bezuinigingen. Hierover is ook meerdere malen overleg geweest met de wethouder en op ambtelijk niveau.

Deze oriëntaties leiden nu niet tot een herschikking van middelen en evenmin tot een essentiële aanpassing van de cultuurvisie, zodat besluitvorming door de gemeenteraad op dit moment niet aan de orde is. Wel is het zo dat er inmiddels concrete acties worden ondernomen die vooral gekenmerkt kunnen worden als: "slimmer organiseren". Met deze raadsinformatiebrief informeren we u over de voortgang.

Stapeleffecten

De bezuinigingen in onze gemeentebegroting op cultuur staan niet op zich. Bij de meeste culturele organisaties doen zich stapeleffecten voor die grote gevolgen hebben. Het Rijk heeft besloten tot bezuinigingen van € 200 mln, die direct en indirect effect hebben op onze organisaties. Indirect zal het effect merkbaar zijn doordat bijvoorbeeld het aanbod waaruit de podia kunnen kiezen verschaalt. Direct kan het betekenen dat landelijk gesubsidieerde organisaties in onze stad minder subsidie krijgen. De verhoging van de btw op entreekaarten van 6% naar 19% kunnen de organisaties slechts zeer ten dele doorberekenen aan het publiek. Ten slotte heeft de huidige economische situatie ook effecten op de vraagontwikkeling. De provincie bezuinigt ook op cultuur en het is nog niet bekend of en hoe deze bezuinigingen effect hebben op onze stad. Niet in de laatste plaats staan de mogelijkheden voor talentontwikkeling onder druk die in directe zin vaak betrekking hebben op individuele kunstenaars of kleinschalige organisaties. De continuering van rijkssubsidiëring van het Europees Keramisch Werkcentrum en het productiehuis Brabant is hoogst onzeker, waarmee het voortbestaan direct gevaar loopt.

De Cultuurnota

In de cultuurnota heeft de raad uitgesproken dat cultuur een belangrijk onderdeel is van de kwaliteit en concurrentiekracht van de stad en dat het de stad cultureel, sociaal en economisch voedt. De nota stelt dat hiervoor een ambitie nodig is die boven de stad uitstijgt maar tegelijkertijd voor de stad optimaal functioneert. De motie onderstreept dat belang en stelt dat die uitgangspunten gehandhaafd blijven.

De directeuren van het DOCIS hebben in de gesprekken die wij voerden gesteld dat hun pogingen om te komen tot betere samenwerking en slimmer organiseren niet betekenen dat zij daarmee de bezuinigingen zonder meer kunnen compenseren. De verlaging van de budgetten zal niet zonder gevolgen blijven en pas in volle omvang in de komende jaren zichtbaar worden.

De richting waarin het college, samen met het culturele veld de ambitie uit de cultuurvisie verder wil vormgeven is gebaseerd op twee hoofdlijnen

- samenwerking en allianties
- cultureel ondernemerschap

Samenwerking en allianties in de provincie

Zowel in de benadering binnen onze stad, als in de relatie met de andere B5 steden en het Rijk wordt gewerkt aan allianties om de kwaliteiten die er zijn, zoveel mogelijk te behouden en beter te organiseren. In eerste instantie richten we ons daarbij op die organisaties waarin zowel de steden als de provincie en het Rijk financieel investeren maar in principe is het de bedoeling het gehele Brabantse spectrum in beeld te brengen.

Daarbij is in een samenwerking tussen de provincie, de B5 steden en de relevante¹ culturele organisaties een zogenaamd "Brabantbod" aan het Rijk en de fondsen gedaan waarin wij onze kracht positioneren en van de anderen vragen dat te erkennen. Het Brabantbod is ook een beloftevol begin om meer beleidsafstemming te krijgen binnen de provincie. Er worden voorstellen gedaan om op provinciaal niveau te komen tot meer allianties tussen organisaties. Een voorbeeld is het Productiehuis Brabant dat een alliantie overweegt met Het Zuidelijk Toneel. De basis van het Brabantbod is om met minder geld toch voldoende functies binnen de keten en kwaliteit in de provincie te houden en om een decentrale spreiding te houden van de uitvoering.

Ook op het gebied van muziek ontwikkelen zich interessante mogelijkheden in verkenningen voor samenwerking tussen bijvoorbeeld De Toonzaal, November Music en Muziekclub uit Tilburg.

De allianties moeten zich ook gaan uitbreiden tot de podia en musea en de andere lokale organisaties.

Omdat deze ontwikkeling gaande is, kan op dit moment nog niet worden vastgesteld wat de uitkomsten zijn. Gesprekken met het ministerie en de fondsen moeten nog plaatsvinden. Het accent in de aanpak ligt hierbij op bestuurlijk niveau maar er is intensief contact met de culturele organisaties.

Slimmer werken en allianties in 's-Hertogenbosch

De culturele organisaties in onze stad werken aan allianties waarin zij voor een deel in samenwerking proberen de effecten van de bezuinigingen op te vangen en maximaal te blijven staan voor een krachtige culturele stad. Ook binnen de organisaties wordt gewerkt aan vernieuwing. De zoekrichtingen zijn te categoriseren in de volgende onderwerpen;

- Efficiëntere bedrijfsvoering
- Betere effectiviteit door samenwerking
- Inhoudelijke heroriëntatie en kruisverbanden

¹ Voor onze stad betreft het met name het EKWC, Productiehuis Brabant, Theater Artemis, Theaterfestival Boulevard, Matzer en November Music, die rechtstreeks structureel of langerlopende gelden krijgen van Rijk, provincie en fondsen, maar indirect betreft het evenzeer de Kunstakademie, de musea, het CBK, Verkadefabriek en Theater aan de Parade. Niet in de laatste plaats staan de mogelijkheden voor talentontwikkeling onder druk die in directe zin vaak betrekking hebben op individuele kunstenaars of kleinschalige organisaties.

We beschrijven hierna de hoofdpunten in de stand van zaken op dit moment.

Beeldende Kunst Cluster

Bij de invulling van de beeldend kunstcluster in de Willem II fabriek wordt zodanig ontworpen dat gezamenlijk gebruik van kantoren en andere faciliteiten mogelijk is en dat activiteiten gezamenlijk kunnen worden uitgevoerd en uitgewisseld. Met een gebruikersgroep van de kunstenaars is afgesproken dat de ateliers enigszins worden verkleind zodat de huurprijs minder hoeft te stijgen. Het Poppodium en het CBK werken aan plannen om op onderdelen in de bedrijfsvoering efficiencywinst te boeken. Het CBK heeft, ondanks de eigen bezuiniging, het standpunt ingenomen dat het Grafisch Atelier een belangrijke functie heeft en het CBK zet zich in voor continuïteit van het Grafisch Atelier.

Noordbrabants Museum en SM's

Beide musea krijgen in de begroting minder geld in plaats van het gewenste hogere budget. Dat geeft ook beperkingen in de mogelijkheden voor samenwerking met anderen. Met de gezamenlijke aanpak van sponsoring voor de inrichting zijn inmiddels mooie resultaten geboekt. Ook is een samenwerkingsvorm in oprichting voor de bedrijfsvoering in de nieuwbouw

Podiumkunsten

De podiumkunsten staan onder zware druk. De stapeling van effecten is hier het sterkst. Er is ook veel samenhang met provinciaal en landelijk beleid. Op lokaal niveau wordt langs verschillende mogelijkheden gezocht naar versterking. De verschillende podia werken aan afstemming van de programmering en het gebruik maken van elkaars expertise

Muziekcentrum de Toonzaal is in gesprek met de Stichting Vrienden van de Kamermuziek 's-Hertogenbosch om te onderzoeken of de lunchconcerten van deze stichting in de Toonzaal kunnen plaatsvinden. Daarmee kan deze geheel door vrijwilligers gedreven stichting in een veel betere omgeving opereren en gebruik maken van de professionaliteit van de Toonzaal.

Het poppodium W2 heeft als gevolg van een extern onderzoek en advies, een nieuw bedrijfsplan opgesteld waarbij de inkomsten en het aantal activiteiten worden vergroot, zonder toename van structurele subsidie. Dit moet mogelijk worden door professionalisering en een efficiëntere manier van organiseren.

Op het gebied van Cabaret hebben Theater aan de Parade, Verkadefabriek, Koningstheater en Koningstheaterakademie een plan opgesteld voor realisatie van een cabaretcluster. Het totale aanbod aan cabaret in de stad wordt maximaal afgestemd door het instellen van een stadsprogrammeur die zowel voor de Verkadefabriek als voor het Theater aan de Parade programmeert. Ook productie en documentatie krijgen een plaats in het plan. Het Koningstheater zou in die opzet verdwijnen als presentatieplek.

De Verkadefabriek is met ons in gesprek over mogelijkheden om de korting van 9% op te vangen met een grotere betrokkenheid van burgers en bedrijfsleven. Er zijn bij ons een aantal onconventionele ideeën neergelegd die wij zullen gaan verkennen.

Ten aanzien van Theaterfestival Boulevard heeft het college gehoor gegeven aan de motie door een gedeeltelijke reparatie van de bezuiniging voor 2012 voor te stellen aan uw raad. Voor de jaren daarna is vooralsnog geen reparatie voorzien. Wel stelt het college alles in het werk om Theaterfestival Boulevard een prominente plaats te laten innemen in de programma's van Brabant Culturele Hoofdstad 2018 en JheronimusBosch 500. Boulevard zelf zoekt al langer de samenwerking met lokale partners en kunstenaars en richt zich nu ook meer op

internationale verbanden om sterker te staan in de toekomst.

Kunstzinnige vorming

De Muzerije heeft van ons de grootste taakstelling gekregen. De bezuiniging kan niet worden gerealiseerd zonder drastische heroriëntatie op functie en functioneren van de Muzerije in de samenleving. Dit betekent dat de Muzerije niet alleen een bezuiniging moet doorvoeren maar tegelijkertijd moet werken aan nieuwe activiteiten en intensivering van onderdelen die nu nog minder ruimte innemen. De Muzerije werkt aan beide richtingen waarbij we constructief overleg hebben over de daarmee gepaard gaande frictie-en transitiekosten.

Bibliotheek

Daar waar de schoolbibliotheken operationeel zijn stijgt het aantal uitgeleende boeken en het aantal kinderen dat leest met ruim 30%. De bibliotheek werkt hierin samen met het onderwijs en geeft nu voorrang aan de scholen waar de prestaties van de leerlingen onder het gemiddelde liggen. De bibliotheek geeft bij het verwerken van de bezuinigingen prioriteit aan het veiligstellen van deze ontwikkeling. De oplossing wordt gezocht in het anders vormgeven aan de bereikbaarheid in de wijken. De uitwerking van de geplande buurtbibliotheken in de BBS blijken veel obstakels te kennen. Er wordt nu gewerkt aan alternatieven in de vorm van "Biebboxen", afhaalautomaten, die op maat in de wijken geplaatst worden en het gebruikmaken van vrijwilligers op ontmoetingspunten in de wijk.

Ondernemerschap

In de cultuurvisie was naast de drie inhoudelijke lijnen het cultureel ondernemerschap een belangrijke uitwerkingslijn. De bezuinigingen en de toenemende ambitie van culturele organisaties om cultureel te ondernemen vragen om een sterker oppakken van deze lijn. Het college constateert, met de directeuren, dat de manier waarop de relatie tussen het culturele veld en de gemeente ingevuld wordt, onvoldoende rekenschap geeft van het cultureel ondernemerschap.

Het college wil in het komende jaar komen tot nieuwe afspraken over de subsidievormen. Ter vervanging van de routine van jaarlijkse subsidieafspraken wil het college met het culturele veld een systeem ontwikkelen van meerjarige afspraken die gericht zijn op ontwikkeling van het gemeentelijk beleid en ontwikkeling van de organisaties. We zullen de voorstellen daarover afzonderlijk aan de raad voorleggen.

Concluderend

Het college ziet een cultureel veld dat niet blijft hangen in het signaleren van knelpunten maar een veld dat met minder overheidsmiddelen een optimale verantwoordelijkheid neemt voor het culturele klimaat in de stad. Daarin worden voor problemen gezamenlijke oplossingen gezocht en wordt gewerkt aan allianties om ontwikkelingen in te gaan. Dat betekent niet dat de organisaties alle activiteiten nu op hetzelfde niveau kunnen houden. Er is, mede door de genoemde stapeffecten reden voor zorg. Het college blijft in gesprek met het culturele veld om in gezamenlijke verantwoordelijkheid verder te werken aan de culturele stad. Wij zullen ons maximaal inspannen om de ontwikkeling naar meer cultureel ondernemerschap te ondersteunen, met DOCIS te werken aan een agenda voor de toekomst en de gemeenteraad over de voortgang op de hoogte houden, in ieder geval bij de jaarlijkse subsidievaststelling.

Burgemeester en wethouders van 's-Hertogenbosch,
De secretaris, De burgemeester,

mr. drs. I.A.M. Woestenberg

mr. dr. A.G.J.M. Rombouts

Bijlagen:

Ter inzage: